

Wprowadzenie do prawodawstwa UE dla fraktywistów

www.greens-efa.eu

Zieloni | WSE
w Parlamencie Europejskim

Obecnie brak w UE całościowego uregulowania problematyki wydobycia niekonwencjonalnych paliw kopalnych (NPK), takich jak gaz łupkowy, olej łupkowy czy metan z węgla kamiennego. Pomimo to przedstawiciele tej branży twierdzą, że już teraz stanowi ona jedną z gałęzi przemysłu podlegających największej liczbie przepisów...

Grupa Zieloni/WSE jest zaniepokojona wieloma aspektami wydobycia niekonwencjonalnych paliw kopalnych, takimi jak: obciążenie zasobów wodnych, wpływ wydobycia na środowisko i ukształtowanie terenu, skażenie wody pitnej, środki chemiczne zarówno wpompowywane w skały, jak i uwalniające się z nich, wpływ wydobycia na zdrowie ludzi, hałas, a także sejsmiczność związana zarówno z wierceniem, jak i z wykorzystaniem na dużą skalę samochodów ciężarowych w miejscu wydobycia.

Prawodawstwo UE powinno odnosić się do tych kwestii, co w niektórych przypadkach ma już miejsce.

Niniejsze wprowadzenie do prawodawstwa UE dla fraktywistów obejmuje następujące zagadnienia:

- Jak działa prawodawstwo UE
- Jakie akty prawne zostały już przyjęte
- W jakim stopniu mają one zastosowanie do gazu łupkowego
- Gdzie znajdują się luki w prawodawstwie UE
- Dlaczego potrzebna jest całościowa regulacja na szczeblu UE

CZĘŚĆ I: PRAWODAWSTWO UE

Dyrektywy = akty prawne UE, które podlegają transpozycji do krajowych systemów prawnych państw członkowskich (mogą być bardziej ogólne, otwarte na interpretację)

Rozporządzenia = akty prawne bezpośrednie stosowane we wszystkich państwach członkowskich (mają pierwszeństwo przed krajowymi aktami prawnymi dotyczącymi podobnych zagadnień, zawierają bardziej szczegółowe postanowienia)

Komisja Europejska: instytucja odpowiedzialna za prowadzenie prac legislacyjnych poprzez dokonywanie oceny skutków aktów prawnych, prowadzenie konsultacji społecznych oraz spotkań z podmiotami zainteresowanymi

Rada UE: organ złożony z przedstawicieli państw członkowskich (na najwyższym szczeblu - głów państw, na niższym - urzędników służby cywilnej), których zadaniem jest szczegółowa analiza aktów prawnych oraz wprowadzanie zmian do nich (w grupach roboczych) zgodnie z interesami narodowymi

Parlament Europejski: jego członkowie wybierani są w wyborach bezpośrednich i reprezentują szerokie spektrum partii politycznych; równoległe z Radą UE zajmują się oni szczegółową analizą aktów prawnych oraz wprowadzaniem zmian do nich (w ramach komisji oraz frakcji politycznych)

CZĘŚĆ II: CO, JAK I GDZIE

Obowiązują cztery dyrektywy, których przedmiotem regulacji są przede wszystkim niektóre aspekty przemysłu wydobywczego, jednak w ramach UE brakuje całościowego uregulowania tych zagadnień – należą one do zakresu odpowiedzialności poszczególnych państw członkowskich.

1 Odpady

Dyrektywa 2006/21/WE w sprawie gospodarowania odpadami pochodzącymi z przemysłu wydobywczego (dyrektywa w sprawie odpadów wydobywczych)

SZCZEGÓŁY: stosuje się do odpadów pochodzących z wydobywania, przeróbki i magazynowania surowców mineralnych oraz z działalności odkrywkowej – obejmuje szeroki zakres odpadów wydobywczych

CZY MA ZASTOSOWANIE DO NPK? Dotyczy bezpiecznego obchodzenia się ze ściekami zawierającymi niebezpieczne substancje chemiczne (w tym substancje rakotwórcze i elementy radioaktywne) – odnosi się do zakładów przetwarzania odpadów, a nie do budowy szybów (dla celów związanych z NKP); ponadto stanowi, że pozwolenia opierają się na najlepszych dostępnych technikach (BAT), jednak obecnie brak jest takich technik dla płynów pochodzących ze szczelinowania hydraulicznego.

2 i 3 Bezpieczeństwo pracowników I

Dyrektywa 92/104/EWG w sprawie minimalnych wymagań w zakresie poprawy bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników odkrywkowego i podziemnego przemysłu wydobywczego

Bezpieczeństwo pracowników II

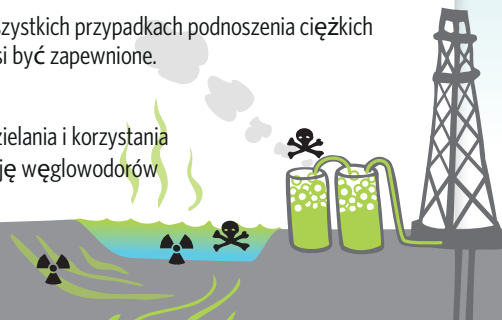
Dyrektywa 92/91/EWG dotycząca minimalnych wymagań mających na celu poprawę warunków bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników w zakładach górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi

SZCZEGÓŁY: obie dyrektywy dotyczą ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników

CZY MA ZASTOSOWANIE DO NPK? Tak jak we wszystkich przypadkach podnoszenia ciężkich maszyn, bezpieczeństwo pracowników musi być zapewnione.

4 Udzielanie koncesji

Dyrektywa 94/22/WE w sprawie warunków udzielania i korzystania z zezwoleń na poszukiwanie, badanie i produkcję węgłowodorów

SZCZEGÓŁY: dotyczy suwerenności państw członkowskich w zakresie udzielania koncesji na wydobycie węgłowodorów

CZY MA ZASTOSOWANIE DO NPK? Przewiduje obowiązek przedstawienia gwarancji finansowej przed uzyskaniem pozwolenia na eksploatację na wypadek konieczności zapłaty odszkodowania; nie odnosi się jednak konkretnie do budowy szybów ani do prac wiertniczych dla celów związanych z NPK, a jedynie zawiera wymogi ogólne; wyznaczone cele związane z ochroną środowiska nie są bezwzględnie obowiązujące.

INNE ISTOTNE AKTY PRAWNE UE

5 i 6 Substancje chemiczne

Rozporządzenie nr 1907/2006 w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów (REACH)

SZCZEGÓŁY: nakłada na przedsiębiorstwa obowiązek zapewnienia rejestracji substancji chemicznych zgodnie z ich planowanym wykorzystaniem

CZY MA ZASTOSOWANIE DO NPK? Powyższe stosuje się do przedsiębiorstw zajmujących się szczelinowaniem hydraulicznym, jednak rozporządzenie to nie nakłada na przedsiębiorstwa obowiązku ujawniania substancji używanych do szczelinowania hydraulicznego ani nie zapobiega skażeniu wody

Dyrektywa 96/82/WE w sprawie kontroli niebezpieczeństwa poważnych awarii związanych z substancjami niebezpiecznymi (dyrektywa Seveso II)

SZCZEGÓŁY: Dyrektywa ta została zmieniona przez dyrektywę 2003/105/WE, która poszerzyła jej zakres, tak aby obejmowała zagrożenia wynikające ze składowania i przetwarzania w górnictwie, z substancji pirotechnicznych i wybuchowych

CZY MA ZASTOSOWANIE DO NPK? Dyrektywa jest w trakcie przeglądu i powinien się w niej znaleźć wykaz substancji, które mogą się wiązać z wypadkami

7 i 8 Woda

Dyrektywa 2000/60/WE ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (ramowa dyrektywa wodna)

Dyrektywa 2006/118/WE w sprawie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem i pogorszeniem ich stanu

SZCZEGÓŁY: ma na celu zapobieganie zanieczyszczeniu i jego ograniczanie, promocję zrównoważonego użycia wody i ochronę środowiska

CZY MA ZASTOSOWANIE DO NPK? Trzy główne zagrożenia dla wody wynikające ze szczelinowania hydraulicznego to: 1) zużycie ogromnych ilości słodkiej wody; 2) wypadki i wycieki do szybów powodujące skażenie wód gruntowych; oraz 3) pozostawianie substancji chemicznych pod ziemią i ich wyciek do warstw wodonośnych

Podczas gdy powyższe dyrektywy nie odnoszą się konkretnie do działań związanych z NPK, państwa członkowskie mają obowiązek ochrony całości wód gruntowych; choć interpretacja art. 11 ust. 3 lit. j) mogłaby oznaczać, że państwa członkowskie mają prawo wpompowywać ścieki pochodzące ze szczelinowania hydraulicznego z powrotem do ziemi, zdaniem Komisji nie powinno mieć to zastosowania do działań związanych z NPK

9 Środowisko

Dyrektywa 2011/92/UE w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (dyrektywa w sprawie oceny oddziaływania na środowisko - OOS)

SZCZEGÓŁY: w załączniku I wskazano przedsięwzięcia, które podlegają ocenie oddziaływania na środowisko; w odniesieniu do przedsięwzięć wymienionych w załączniku II państwa mają obowiązek przeprowadzenia indywidualnego badania projektów.

CZY MA ZASTOSOWANIE DO NPK? JESZCZE NIE! Obecnie dyrektywa w sprawie OOS jest na etapie przeglądu, która ma na celu uwzględnienie szeregu nowych okoliczności. Komisja ochrony środowiska w Parlamencie Europejskim przegłosowała obowiązek dokonywania oceny przedsięwzięć związanych z NPK pod względem ich oddziaływania na środowisko. To bardzo dobra wiadomość! Zanim jednak obowiązek ten stanie się prawem muszą odbyć się dodatkowe negocjacje (z Radą). Wywieramy presję na parlamentarzystów oraz rządy krajowe, aby przedsięwzięcia związane z NPK zostały objęte zakresem dyrektywy w sprawie OOS!

10 Dyrektywa w sprawie odpowiedzialności za środowisko

Dyrektywa 2004/35/WE w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu

CZY MA ZASTOSOWANIE DO NPK? Stopień implementacji dyrektywy przez państwa członkowskie jest obecnie niezadawalający; operatorzy nie podlegają obowiązkowi wykupu odpowiedniego ubezpieczenia wystarczającego do pokrycia wysokich kosztów związanych z wypadkami w przemyśle wydobywczym

INNE AKTY PRAWNE:

- konwencja z Aarhus
- akt dotyczący jakości powietrza atmosferycznego (Ambient Air Quality)
- strategia w sprawie powietrza atmosferycznego (Ambient Air Strategy)
- nota w sprawie BAT - najlepszych dostępnych technik (BREF - dokumenty referencyjne BAT)
- system handlu emisjami
- dyrektywa siedliskowa i ptasina
- dyrektywa w sprawie emisji przemysłowych
- Natura 2000
- dyrektywa w sprawie hałasu

CZĘŚĆ III: WNIOSKI

Unia Europejska nie posiada kompetencji prawnych do zakazania wydobycia niekonwencjonalnych paliw kopalnych, jeżeli przepisy takie traktować jako część polityki energetycznej, stałoby to w sprzeczności z art. 194 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Zgodnie z zasadą przezorności możliwe jest zaproponowanie moratorium w oparciu o kompetencje UE w zakresie ochrony środowiska.

Zakazy będą możliwe do wprowadzenia jedynie na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym dzięki mobilizacji obywateli.

Na poziomie instytucjonalnym w ramach UE najbardziej konstruktywnym podejściem jest zapełnienie, poprzez szerokie ramy regulacyjne dotyczące wydobycia niekonwencjonalnych paliw kopalnych, szeregu luk w obecnie obowiązującym prawodawstwie. Poprzez zapewnienie minimalnej ochrony w postaci możliwie najwyższych standardów w zakresie ochrony środowiska można ograniczyć negatywne konsekwencje wydobycia niekonwencjonalnych paliw kopalnych do minimum.

Zieloni | WSE

w Parlamencie Europejskim

www.greens-efa.eu

stopclimatechange.net

